

به بهانه «تابستان همان سال» جدیدترین ساخته سینمایی محمود کلاری

ستاره فیلمبردارها

حضور محمود کلاری در چهل و دومین جشنواره فیلم فجر، از این منظر حائز اهمیت است که در سالی که اغلب چهره‌های هم‌نسل او غیبت دارند، کلاری در قالب کارگردان به فضای رقابتی جشنواره با گذاشته است. محمود کلاری از نسل سینماگرانی است که پس از پیروزی انقلاب اسلامی، فعالیتشان را شروع کردند، او در کنار تئوچ و منصوری و علیرضا زین دست، در فضایی که سینمای پس از انقلاب به وجود آمده بود، درخشیدند و به ستاره تبدیل شدند. در سینمای ضد ستاره نخستین سال‌های پس

از انقلاب، کارگردانان و عوامل فنی بویژه فیلمبرداران به شهرت رسیدند. کلاری فرصت همکاری با کارگردانان شاخص دوره هور را به دست آورده است. از داریوش مهرجویی (سارا) و مسعود کیمیایی (سرب) تا ابراهیم حاتمی‌کیا (از کرخه تا راین) و مهدی فخیم‌زاده (همسر). او فیلمبرداری است که نوع نگاه و سبک کارش، به آثار تجاری هم وزن و زیبایی می‌دهد و تنها متخصص پروژه‌های هنری و دشوار نیست. «همسر» به عنوان یک کمدی سرحال خانوادگی، «بادیگارد» یک اکشن سیاسی، «برف روی کاج‌ها» که فیلمبرداری سیاه

محدثه واعظی پور روزنامه‌نگار

و سفید درخشانش، به یادماندنی است و «درخت کلابی» با رنگ‌آمیزی شاعرانه‌اش، تنها بخشی از این تنوع و استادی را نمایش می‌دهند. کلاری در کارش، تنوع و تجربه‌گرایی دارد و خود را محصور فرم یا فضای خاصی نمی‌کند، حتی همکاری‌اش با بزرگان سینما باعث نمی‌شود محتاط باشد و تجربه کردن با نسل تازه‌را از دست بدهد. همان‌طور که همیشه در شخصیتش نوعی شوخ‌طبعی، طنز و جوانی هست، در کارنامه‌اش هم می‌توان روح پرشور یک هنرمند همیشه‌نوجو و جوان را به نظاره نشست.

کلاری به عنوان کارگردان، چندان پرکار نیست و تا به حال سه فیلم ساخته که دو تجربه اول، بازناب و انعکاس زیادی نداشته و همچنان شخصیت فیلمبردار او بر وجه فیلمسازی‌اش سایه انداخته است. او در چهل و دومین جشنواره فیلم فجر، با «تابستان همان سال» در بخش سودای سیمیرغ حضور دارد، فیلمی پربازخبر که داستانی خانوادگی دارد. فیلم کلاری را علی‌اوجی تهیه کرده که با وجود پرکاری‌اش در سینمای ایران، در سال‌های اخیر، فیلم شاخص و اثری ویژه در کارنامه‌اش نمی‌توان سراغ

گرفت. در میان بازیگران فیلم، به نسیم ادبی بازیگر خوب تئاتر و علی شادمان که در این روزها، یکی از بهترین بازیگران جوان سینما و تئاتر است، می‌توان اشاره کرد. محمود کلاری در این فیلم با پسرش کوهیار به عنوان فیلمبردار همکاری کرده، کوهیار از نسل فیلمبرداران جدید سینمای ایران است که امید فراوانی به آینده او وجود دارد. کلاری در کنار کارگردانی و فیلمبرداری، گاهی مقابل دوربین رفته، ظاهر جذاب و چهره فتوژنیکش، می‌توانست از او یک ستاره بسازد، اما به نظر می‌رسد کلاری ترجیح

می‌داده بازیگری را در لانگ شات به نظاره بنشیند. حضور اندکش در «بانو» (داریوش مهرجویی) یا نقشش در «مبب یک عاشقانه» (پیمان معادی) دلپذیر است، البته بیشتر از همه اینها بازی‌اش در «کارگران مشغول کارند» (مانی حقیقی) که نقش مردی میانسال و جذاب را بازی کرده است. باورش سخت است که کلاری ۷۰ سالگی را پشت سر گذاشته است، روحیه او، سرزندگی و اشتیاق به حرفه را تداعی می‌کند و این شاید، مهم‌ترین وجه شخصیت هنری این فیلمبردار و کارگردان باشد.

سهیل موفق از تجربه کارگردانی «نوروز» به «ایران» گفت

درباره جشن باستانی نوروز کم کاری کرده‌ایم

با مشاهده اشتیاق کودکان به بانوئل و غربت نوروز مصمم به ساخت فیلم شدم

چقدر درباره نوروز کم کاری و به این جشن باستانی، قصه‌ها و افسانه‌های ارزشمندی که دارد و همچنین دوازده کشور در دنیا آن را جشن می‌گیرند، بی‌توجهی شده است.

گفت و گو

سپیده شریعت رضوی

خبرنگار

«نوروز» جدیدترین ساخته سهیل موفق در مقام کارگردان است که سابقه ساخت آثار کودک و نوجوان را در کارنامه دارد. این فیلم که در روزهای پایانی در خانه جشنواره به نمایش درآمد به آیین‌های ملی از جمله عید نوروز و رقابت اهریمن با نماینده عمونوروز در راه رسیدن بهار پرداخته است. علی نصیریان نقش اصلی این فیلم را بازی می‌کند. سهیل موفق از تجربه کارگردانی «نوروز» به «ایران» گفته که در ادامه می‌خوانید:

«نوروز» فیلمی با فرم و ساختاری متفاوت و رئالیسم جادویی درباره نوروز، آیین و رسوم، افسانه‌ها و اساطیر نوروزی است. ایده ساخت این اثر از کجایم آید؟ چرا به سراغ عید نوروز رفتید؟

واقعاً چه کسی جز این استاد بزرگ شایسته بود تا نقش اسطوره‌ای عمو نوروز را در این فیلم بازی کند؟ خانم شبنم مقدمی هم به دلیل دغدغه‌ای که همواره درباره موضوعات ملی و فرهنگی بویژه موضوع فیلم یعنی نوروز داشته و دارد، فیلمنامه ما را مطالعه کرد و پس از جلسات متعدد تبادل نظر، نقش را پذیرفت. به طور کل این انتخاب‌ها باعث افتخار من و همه عوامل فیلم است. همه بازیگران فیلم «نوروز» از بزرگان هنر این کشور هستند که با حضور در این فیلم، حمایت خود را از فرهنگ و آیین‌های باستانی و فرهنگی ایران زمین نشان دادند.

نوروز چه تفاوتی با دیگر آثارتان به لحاظ مضمون و محتوا و فضای خلق شده دارد؟ ساخت این اثر چه تجربه‌ای را برایتان رقم زد؟

فیلم سینمایی «نوروز» به چند دلیل فیلم مهمی است؛ اول اینکه خوراک فرهنگی مناسب در ژانر کودک و خانواده روز به روز کمتر شده است. دوم اینکه این خوراک فرهنگی با پرداختن به یکی از مهم‌ترین آیین‌های باستانی ما همراه شده است. آنچه در بالا گفتم شاید به نظر تبلیغ این فیلم باشد اما صادقانه به شما می‌گویم که تمام تلاش خود را برای اثری کرده‌ام که در این روزهای فقیر به لحاظ باسداشت آیین‌ها اثری ماندگار شود؛ اثری که تلاش می‌کند نشان دهد ما نیز در ساخت آیینی و باستانی همچون آثار کریسمس حرفی برای گفتن داریم و شکل قصه‌پردازی، مرده به آثار تا سخت بودن جذب بخش سرمایه‌گذاری خصوصی و جلب اعتماد آنها. من سه فیلم در این ژانر با سرمایه‌گذار بخش خصوصی ساختم و در تمام این سال‌ها توان موفقیتی این را داشتیم که در ژانرهای دیگر با آسودگی بیشتر کار کنم اما

استاد نصیریان پیشکشوت پُرافتخار و ماندگار هنر و فرهنگ ایران زمین، دل در گرو آیین‌های باستانی و این آب و خاک دارد. ایشان عُمر خود را در راستای اعتلای فرهنگ و هنر این سرزمین صرف کرده است.

واقعاً چه کسی جز او شایسته بود تا نقش اسطوره‌ای عمو نوروز را در این فیلم بازی کند؟

هزار بار که به چشمان دخترم نگاه کردم دلم برای تک تک کودکان این سرزمین می‌تپد. من تلاش کردم به زغم همه سختی‌های معیشتی، نادیده گرفته‌شدن‌ها و مشکلات دیگر این مسیر را ادامه دهم. هر بار که هر کدام از فیلم‌هایم ساخته و مورد تجلیل قرار گرفت، آغوش‌هایی برای حمایت از فیلم‌های بعدی‌ام به رویم گشوده شد اما چه حیف که این آغوش‌ها پس از چندی شاید بر اساس روابط به سمت دیگری چرخید.

از جالش‌های ساخت تازه‌ترین اثر خود برایتان بگویند؟

من از پنج سال پیش، پس از طراحی قصه «نوروز» به دنبال شخصی یا سازمانی بودم که با درک اهمیت این داستان حاضر به سرمایه‌گذاری در فیلم «نوروز» شود. در تمام این پنج سال قصه‌مان را رها نکردم و جلسات متعددی را برگزار کردم. اینکه چنین قصه‌ای با چنین اهمیتی در سطح ملی و بین‌المللی پنج سال مغلط جذب سرمایه‌گذار باشد، بیش از جالش یک درد عمیق را برمی‌ماند و به وجود آورد. طبیعتاً در بخش تولید نیز دچار چالش‌هایی بودیم که دلیل اصلی‌اش

سرمايه‌گذاري صدرصدی بخش خصوصی و نبود حمایت نهادهای متولی فرهنگ جامعه در این فیلم بود. شما کار خود را از این ژانر شروع کردید و ۵ سال پیش در گفت‌وگو با یکی از رسانه‌ها اعلام کردید که دوست ندارم به عقب برگردم و دوباره یک «پاستاریونی» دیگر بسازم، چون آن فیلم یک سقف مخاطب داشت که به آن رسید اما من دوست دارم به سقف بیشتری از مخاطبان فکر کنم به همین دلیل دنبال ساخت آثاری هستم که بتواند با آثار جهانی رقابت کند. آیا «نوروز» چنین قابلیتی دارد؟

من به هیچ وجه در فیلمسازی به دنبال تکرار خود نبوده و نیستم و همیشه سعی کردم در آثار مختلفی که ساختم این حقیقت را اثبات کردم اما معتقدم در این مسیر باید به مخاطبان بیشتر و بدون مرز فکر کنم، در نتیجه خودم را در جذب مخاطب برای آثارم محدود به جغرافیای خاصی ندانم که در این راستا قصه «نوروز» بهترین اتفاق بود که ۱۲ کشور رسماً آن را جشن می‌گیرند و در برخی از مناطق

کشورهای دیگر نیز این جشن آیینی شناخته شده و قابل احترام است. البته مراحل بخش بین‌الملل این گونه آثار پیچیدگی‌های فراوانی وجود دارد و یکی از حلقه‌های مفقوده این اهداف به شمار می‌رود.

کودکان امروزی به نسبت کودکان دوران گذشته تفاوت‌های بسیاری دارند و بعضی‌ها حتی جلوتر از سنشان هستند. این آثار را چگونه می‌تواند رسانه‌ای خوبی دارند و می‌تواند خوب را از بد تمیز دهند. شما برای اینکه بتوانید این کودکان را در «نوروز» جذب کنید چه تمهیداتی اندیشیدید؟

حضور آثار ویژه کودکان و نوجوانان در جشنواره فجر را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ آیا اتفاق مثبتی است؟

من سال‌هاست چه در تلویزیون و چه در سینما برای مخاطب خانواده تولید محتوا کردم و طبیعی است تلاش کنم پس از جشنواره بین‌المللی کودک و نوجوان با فیلم‌های «شکلاتی» و «پاستاریونی»، حالا با نوروز به جشنواره فجر بیام به این امید که همه متوجه اهمیت فراوان و حیاتی آثار مربوط به کودک و خانواده شوند. خاطرنشان می‌کنم که اصولاً نگرانی یا کیفیت مطلوب در هر جشنواره‌ای می‌تواند فرصت حضور داشته باشد. جای تجلیل فراوان از هیأت محترم انتخاب دارد که با این وسعت نظر انتخاب حضور و تنفس فیلم مهم و آیینی «نوروز» را در جشنواره فیلم فجر بوجود آورد.

پرویز خان

فرهنگی / فیلم سینمایی «پرویز خان» با بازی سعید پورصمیمی و کارگردانی علی تقفی از جمله آثار چهل و دومین جشنواره فیلم فجر است که با بازخور خوب منتقدان و مخاطبان همراه بود. این فیلم از معدود آثار موفق ساخته شده در فیلم‌های ورزشی سینمای ایران است. «پرویز خان» که در ۹ بخش شامل جلوه‌های بصری، طراحی صحنه، تدوین، نقش اول مرد (سعید پورصمیمی)، فیلمنامه، کارگردانی اول، بهترین کارگردانی بخش مسابقه و بهترین فیلم کاندیدای دریافت جایزه شد درباره پرویز دهداری است. عطا پناهی تهیه‌کننده فیلم سینمایی «پرویز خان» درباره شکل‌گیری ایده این فیلم و مرحله طرح تا تولید به «ایران»

گفت: «ما در استودیوی بادبان بعد از ساخت فیلم سینمایی «منصور» فکر کردیم شاید بهتر است در این ژانر به سراغ قهرمانانی برویم که تاکنون درباره‌شان کاری نشده و ویژگی‌های دراماتیک و ظرفیت زیادی برای تبدیل شدن به فیلم سینمایی دارند، بعد از «منصور» پرویز دهداری را انتخاب کردیم و پژوهش اولیه‌ای انجام و با سازمان اوج مطرح شد. او افزود: «با بررسی پیشینه کار علی تقفی، او را برای کارگردانی کار انتخاب کردم، آقای تقفی نیز پژوهش مفصلی را انجام داد، همه کتب و روزنامه‌های ورزشی و مصاحبه با هم‌دوره‌ای و شاگردان ایشان را مرور کرد و با مسئولان دولتی که آن زمان سمت داشتند هم صحبت کرد. بعد از انجام تحقیق وارد فاز فیلمنامه‌نویسی

عطا پناهی از تجربه تهیه‌کنندگی «پرویز خان» به «ایران» گفت

سعید پورصمیمی؛ بازیگری منضبط، خوش اخلاق و همراه

آقای پورصمیمی برای تک تک دیالوگ‌ها هم ایده داشتند و با آمادگی کامل در این فیلم حضور یافتند

شدیم و بارها و بارها بازنویسی شد، هر بار به نکات جدیدی می‌رسیدیم که در نهایت به فیلمنامه فعلی رسیدیم.» پناهی درباره مقطع زمانی فیلمنامه گفت: «پرویز خان» برشی از مهر تا اسفند سال ۶۵ را در ارتباط با پرویز دهداری بازیکن و مربی سابق تیم ملی روایت می‌کند و قصه‌های آن کاملاً بر مبنای واقعیت است؛ حتی بعضی از دیالوگ‌های کاراکترها مبنای واقعی دارد و مستند است. او درباره استفاده از اسم مستعار برای بازیکن مستعفی آن دوران توضیح داد: «کاراکترهایی که تیم جدید دهداری را تشکیل می‌دهند همه واقعی و دارای سرگذشت‌های مستند هستند اما در مورد کاراکترهایی که روبه‌روی او

می‌ایستند، تغییراتی روی نام‌ها داده‌ایم تا به نفع درام باشد و آنها با اسم واقعی خود در فیلم مطرح نشوند. شاید اگر به اسامی اشاره می‌کردیم فیلم دچار حاشیه می‌شد و جنجال به‌جا می‌کرد، می‌خواستیم بیشتر به زیست پرویز دهداری نگاه کنیم و اینکه او به عنوان مربی سخت‌کوش چطور در لحظات سخت تصمیم گرفته است.» این تهیه‌کننده درباره انتخاب سعید پورصمیمی برای ایفای نقش دهداری عنوان کرد: «حضور سعید پورصمیمی در این فیلم بسیار درخشان است اما از بین گزینه‌هایی که داشتیم برای رسیدن به کاراکتر دهداری باید بازیگر توانمندی را انتخاب می‌کردیم که بتواند بیننده را با خود همراه کند، این شناسی

برای ما بود که وقتی آقای پورصمیمی فیلمنامه را خواندند، کمتر از دو روز بعد تماس گرفتند و گفتند که نقش را ایفا می‌کنند، درباره این نقش، ساعت‌ها صحبت کردیم و ایشان بارها برای دورخوانی و گفت‌وگو در پیش تولید وقت گذاشتند و بیشتر از هر بازیگری وقت بیشتری را به ایشان زحمت دادیم. آقای پورصمیمی حتی در بسیاری از جزئیات با طراح صحنه و لباس صحبت می‌کردند و روی همه جزئیات وسواس داشتند و حساس بودند. ایشان برای تک تک دیالوگ‌ها هم ایده داشتند و با آمادگی کامل و منظم یک جوان ۳۰ ساله در این فیلم دختری باید بازیگر اودرباره رواج ساخت پرتزه‌هایی از چهره‌های ورزشی و دیگر عرصه‌ها